

MIKROCERTIFIKÁTY NA UNIVERZITĚ TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Příručka pro tvorbu a realizaci
programů celoživotního vzdělávání
vedoucích k získání mikrocertifikátů

verze 2.0
červenec 2024

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Obsah

Úvod	3
Koncept micro-credentials	4
Rámec realizace celoživotního vzdělávání na UTB	4
Organizace kurzů CŽV na bázi mikrocertifikátů	5
Stanovení náročnosti programů CŽV vedoucích k získání mikrocertifikátů	8
Stanovení kreditové zátěže u programů CŽV realizovaných v rámci akreditovaného studijního programu	9
Stanovení kreditové zátěže u ostatních programů CŽV	9
Vydávání osvědčení o absolvování programu CŽV a získání mikrocertifikátu	10
Prvky mikrocertifikátu podle Doporučení a jejich rozdělení	10
Závěr (shrnutí a využitelnost)	12
Seznam zkratk	13
Vysvětlivky	13

Úvod

Micro-credentials (mikrocertifikáty) jsou způsobem získání nové nebo rozšíření či prohloubení stávající kvalifikace a posílení dovedností dospělých jedinců působících ve všech oblastech soukromého i veřejného sektoru. Zároveň propojují a prohlubují spolupráci mezi akademickou půdou, státní správou a podniky.

Trh práce v České republice čelí zásadním změnám¹. Současný nedostatek pracovníků se do roku 2030 prohloubí, přičemž 330 tisíc stávajících zaměstnanců může přijít o práci a vznikne přes půl milionu nových pracovních míst. Bez aktivní podpory od státu, firem a zaměstnanců hrozí ekonomice ztráta konkurenceschopnosti, nárůst nezaměstnanosti a zpomalení růstu HDP. Jedním z vhodných opatření je **up-skilling 4,2 milionu pracujících pro udržení konkurenceschopnosti, re-skilling 1 milionu ohrožených pracovníků**, doplnění pracovní síly ze zahraničí a zapojení neaktivních skupin obyvatelstva (senioři, lidé na rodičovské dovolené, lidé pečující o blízké členy rodiny).

Významným trendem v oblasti celoživotního vzdělávání (dále jen „CŽV“) nabízeného vysokými školami jsou **mikrocertifikáty**. Mikrocertifikáty nabízejí flexibilní možnosti učení, které jsou často specificky odborně zaměřené. Tím umožňují jednotlivcům získat konkrétní dovednosti a znalosti, které jsou přímo relevantní pro jejich současné nebo budoucí role. Jsou také atraktivní pro zaměstnavatele, kteří potřebují rychle a pružně zajistit u svých zaměstnanců získání konkrétní dovednosti a schopnosti potřebné pro jejich pozici.

Vysoké školy a další vzdělávací instituce hrají klíčovou roli v rozvoji a nabídce mikrocertifikátů. Díky svému odbornému zázemí a zkušenostem jsou schopny zajistit, že mikrocertifikáty jsou kvalitní, relevantní a uznávané v rámci širšího vzdělávacího a pracovního trhu. Navíc, podle zprávy OECD², se počet mikrocertifikátů nabízených na hlavních vzdělávacích platformách zvýšil z přibližně 600 v roce 2018 na 1900 v roce 2022. Tento nárůst ukazuje, jak se **mikrocertifikáty stávají stále důležitější součástí celoživotního vzdělávání**.

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně se v letech 2022–2024 účastnila projektu **Zlepšení prostupnosti vzdělání na úrovni vysokých škol pomocí mikrocetifikátů (micro-credentials)** podpořeného z Národního plánu obnovy pro oblast vysokých škol. Tato příručka je jedním z výstupů tohoto projektu a je určena všem, kdo mají zájem o přípravu, realizaci a propagaci kurzů CŽV vedoucích k získání mikrocetifikátů na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Verze 1.0 se primárně zaměřuje na podmínky přípravy, realizace a kreditového ohodnocení kurzů CŽV na bázi mikrocetifikátů. Další verze budou následovat dle vývoje technického řešení elektronických záznamů mikrocetifikátů.

¹ WIEDERMANN, Tomáš, Jiří ŠVEJCAR, Matyáš THEUER, Milan VAŠINA a Josef MÜLLER. *Budoucnost českého pracovního trhu: Co čeká český pracovní trh a zaměstnanec z pohledu upskillingu, reskillingu a celkové produktivity*. Boston Consulting Group, 2022.

² EPALE. (2023). Micro-credentials for Lifelong Learning and Employability – Uses and Possibilities. Dostupné z: <https://epale.ec.europa.eu/system/files/2023-08/Micro-credentials%20for%20Lifelong%20Learning%20and%20Employability%20-%20Uses%20and%20Possibilities.pdf>

Koncept micro-credentials

Micro-credential (~s pl.) neboli mikrocertifikát (dále jen „MC“) je elektronický záznam – osvědčení – o absolvování jednotky učení malého rozsahu vyjádřeného ECTS kredity³ a dosažení jasně definovaných a ucelených výsledků učení, tedy souboru znalostí, dovedností a postojů, které tvoří způsobilosti (kompetence).

Klíčové vlastnosti MC⁴:

transparentnost: je měřitelný, srovnatelný, ověřitelný a srozumitelný,

přenositelnost: je možno jej snadno digitálně ukládat, uchovávat a sdílet,

kumulativnost: jednotlivé MC je možno skládat do větších celků,

uznatelnost: vzdělání doložené pomocí MC je možno uznat v rámci studia akreditovaného SP (za určitou studijní povinnost).

Tyto jednotky učení jsou zařazeny do Evropského rámce kvalifikací (dále jen „EQF“)⁵, podléhají systému standardizovaných procesů zajištění kvality a jsou posuzovány podle transparentních a jasně vymezených kritérií. Jednotkou učení může být například program CŽV ve smyslu § 60 odst. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, případně jejich soubor (několik souběžných nebo návazných programů CŽV).

Rámec realizace celoživotního vzdělávání na UTB

Realizace programů celoživotního vzdělávání (dále jen "programy CŽV") jako další formy vzdělávání na vysokých školách upravuje § 60 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách. Má jít o programy, které doplňují, prohlubují, obnovují nebo rozšiřují znalosti, dovednosti a kvalifikaci jejich účastníků. Tyto programy mohou být zaměřeny na profesní rozvoj nebo zájmové aktivity.

Programy CŽV vedoucí k získání MC jsou z pohledu pravidel pro jejich přípravu, realizaci a kalkulaci považovány za CŽV a vztahují se na ně podmínky Řádu celoživotního vzdělávání na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně a Směrnice kvestora č. 7/2023 Pravidla hospodaření celoživotního vzdělávání na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Realizace programů CŽV je metodicky podporována a koordinována prostřednictvím Institutu celoživotního vzdělávání (dále jen „ICV“).

³ Evropský kreditní systém pro vysokoškolské vzdělávání (ECTS). Dostupné z: <https://education.ec.europa.eu/cs/education-levels/higher-education/inclusive-and-connected-higher-education/european-credit-transfer-and-accumulation-system>

⁴ Univerzita Karlova. (n.d.). Příručka k micro-credentials na UK. Centrum celoživotního vzdělávání Univerzity Karlovy. Dostupné z https://cczv.cuni.cz/CCZV-572-version1-priručka__micro_credentials_na_uk.pdf.

⁵ Evropský rámec kvalifikací. Dostupné z: <https://europass.europa.eu/cs/nastroje-europassu/evropsky-ramec-kvalifikaci>

Řád celoživotního vzdělávání na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně⁶ v aktuálním znění (dále jen Řád CŽV) specifikuje programy CŽV v článku 2:

(1) Programy CŽV mohou být orientovány zájmově nebo na výkon povolání, a jsou členěny na:

- a) programy CŽV v rámci akreditovaných studijních programů (dále jen „SP“);
- b) programy CŽV pro získání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků;ⁱ
- c) programy CŽV k získání, prohloubení, rozšíření nebo změně kvalifikace;
- d) programy CŽV v zájmovém vzdělávání pro všechny věkové a vzdělanostní skupiny.

Za programy CŽV vhodné k realizaci na bázi MC považujeme pro účely této příručky programy podle písm. a) až c).

Program CŽV vedoucí k získání MC může být koncipován jako:

➤ **Modulový program CŽV**

Program CŽV může je rozdělen na jednotlivé moduly. Každý modul je ohodnocen nižšími hodnotami ECTS (1-5 ECTS). Účastník prochází jednotlivými moduly a „sbírá“ MC. Modulové uspořádání programu CŽV umožňuje účastníkovi zvolit, které moduly absolvuje a které vynechá. Jde o velmi flexibilní formu vzdělávání, kdy si účastník sám řídí svůj vzdělávací proces a výběrem modulů si doplňuje pouze konkrétní znalosti, které mu chybí.

➤ **Krátký vzdělávací program**

Program CŽV je koncipován jako celek a účastník jím prochází od začátku do konce. Tento typ programu je pak ohodnocen vyššími hodnotami ECTS (6-60 ECTS).

Organizace kurzů CŽV na bázi mikrocertifikátů

Do procesu přípravy, realizace, ukončování a evaluace kurzu CŽV s MC vstupují následující tři hlavní subjekty:

Garant – zaměstnanec UTB jmenovaný organizátorem, odpovídá za odbornou, obsahovou a organizační stránku programu CŽV.

Organizátor – UTB nebo její součást.

Koordinátor CŽV – Institut celoživotního vzdělávání UTB.

⁶ Řád celoživotního vzdělávání na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Dostupné z: <https://www.utb.cz/mdocs-posts/rad-celozivotniho-vzdelavani-utb-ve-zline/>

1. PŘÍPRAVA

Garant

- informuje vedení součásti o zájmu vytvořit kurz CŽV a žádá o souhlas.
- naváže spolupráci s pověřeným oddělením součásti, případně přímo s koordinátorem CŽV na UTB.
- připraví koncepci kurzu podle [Řádu CŽV](#) a případně v souladu s požadavky akreditace externí akreditační autoritou.
- ocení kurz mikrocertifikáty v souladu s příručkou Mikrocertifikáty na UTB ve Zlíně.
- připravuje studijní materiály a opory.
- vkládá kurz do Moodle a zpřístupňuje jej účastníkům a koordinátorovi CŽV.

Organizátor

- žádá v případě akreditace externí akreditační autoritou nejprve o tuto akreditaci.
- připraví kalkulaci kurzu v souladu se [SK/7/2023 Pravidla hospodaření celoživotního vzdělávání](#) a [Přílohou č. 1 Vzor kalkulace nákladů](#).
- připraví nejpozději 14 dní před uzávěrkou kurzu k projednání Radou pro vnitřní hodnocení.
- projedná formulář s koordinátorem CŽV.
- předloží finální verzi formuláře Radě pro vnitřní hodnocení prostřednictvím rektora.
- vkládá kurz CŽV do IS/STAG (modul Programy a specializace).
- propaguje kurz ve spolupráci s koordinátorem CŽV.

Koordinátor CŽV

- metodicky podporuje garanta a organizátora při přípravě kurzu CŽV včetně ocenění kurzu mikrocertifikáty.
- poskytuje zpětnou vazbu organizátorovi k návrhu formuláře pro předložení kurzu CŽV k projednání Radou pro vnitřní hodnocení.

2. PRŮBĚH

Garant

- zajišťuje realizaci kurzu v souladu s Řádem CŽV na UTB ve Zlíně a případně s požadavky externí akreditační autority.
- zjišťuje zpětnou vazbu na kvalitu kurzu od účastníků ve spolupráci s koordinátorem CŽV.

Organizátor

- administruje zájemce o kurz (nyní dle svých zvyklostí, poté e-přihláška).
- řeší otázku uzavření smlouvy mezi zájemci o kurz a organizátorem.
- vkládá účastníky kurzu do systému IS STAG.

Koordinátor CŽV

- metodicky podporuje garanta a organizátora při realizaci kurzu CŽV.
- sleduje realizaci kurzu v Moodle.
- zjišťuje zpětnou vazbu na kvalitu kurzu od účastníků ve spolupráci s garantem.

3. UKONČENÍ

Garant

- zajišťuje průběh ověření získaných znalostí účastníků v souladu s [Řádem CŽV](#) a případně s požadavky externí akreditační autority.
- zapisuje závěrečné hodnocení absolventů do IS STAG včetně získaných mikrocertifikátů.

Organizátor

- vydá všem účastníkům, kteří kurz úspěšně ukončí v souladu s § 60 odst. 2 zákona č. 111/1998 Sb. (zákon o vysokých školách) osvědčení.
- ověřuje získání mikrocertifikátů všem úspěšným účastníkům.

Koordinátor CŽV

- metodicky podporuje garanta a organizátora při ukončení kurzu CŽV.

Stanovení náročnosti programů CŽV vedoucích k získání mikrocertifikátů

Kredity (ECTS) vyjadřují množství vynaložené práce (studijní zátěž měřenou v čase). Systém kreditů tak vychází ze studijní zátěže učícího se nutné k dosažení cílů daného vzdělávacího/studijního předmětu či programu, tzn. výsledků učení, tedy znalostí, dovedností a kompetencí získaných absolvováním předmětu či programu. V kontextu programů CŽV se stanovením kreditové zátěže rozumí proces přidělování kreditních hodnot samostatným předmětům nebo skupinám předmětů, které tvoří program CŽV.

Kreditová zátěž pro programy celoživotního vzdělávání se obvykle určuje s ohledem na následující faktory:

- a) **výsledky učení**, které jsou vyjádřeny prostřednictvím znalostí, dovedností a kompetencí, vyjadřují, co bude vzdělávající se umět, čemu bude rozumět nebo co bude schopen dělat, až daný modul či program CŽV úspěšně ukončí. Kreditová zátěž by měla vycházet z očekávaných výsledků učení daného modulu/programu. To znamená, že kreditová zátěž by měla odrážet úroveň obtížnosti a množství potřebné práce vynaložené v čase k dosažení výsledků učení.

Nejčastěji jsou výsledky učení vymezovány prostřednictvím formulace cílů studia, studijních výsledků, kreditové zátěže a náročnosti. Cíle studia vycházejí z aktivních sloves popisujících výsledky učení prostřednictvím Bloomovy taxonomie⁷ a napomáhají tak k určení časové náročnosti podle náročnosti úrovně osvojení, a tedy i kreditové zátěže.

- b) **studijní zátěž** je veškerý čas spojený s aktivitami učení, jako jsou přednášky, semináře, cvičení, zkoušky, samostudium apod., který vede k naplnění výsledků učení. V rámci stanovení studijní zátěže vyjádřené kredity se zohledňují následující činitelé:
 - **Počet hodin přímé výuky:** Při určování kreditové zátěže se bere v úvahu také množství času, které účastník stráví v kontaktu s vyučujícím nebo tutorem, ať už osobně nebo online. Obecně platí, že čím více kontaktních hodin je pro daný modul/program zapotřebí, tím vyšší je kreditová zátěž.
 - **Samostudium:** Při určování kreditové zátěže se zohledňuje také čas potřebný k samostatnému studiu a výzkumu. Zahrnuje čas strávený čtením, psaním, výzkumem a plněním úkolů mimo přímou výuku.
 - **Příprava na absolvování (hodnocení) předmětu/programu CŽV:** Příprava na zakončení modulu/programu CŽV ovlivňuje délku přípravy na absolvování, a tedy i kreditovou zátěž.

⁷ METODICKÝ PORTÁL RVP. NÁRODNÍ PEDAGOGICKÝ INSTITUT ČR Bloomova taxonomie. Dostupné z: https://wiki.rvp.cz/Knihovna/1.Pedagogick%C3%BD_lexikon/B/Bloomova_taxonomie

Stanovení kreditové zátěže u programů CŽV realizovaných v rámci akreditovaného studijního programu

V tomto případě se jedná o převzetí vymezení cílů, výsledků učení, studijní zátěže vyjádřené kredity, tedy hodnotami ECTS z již akreditovaných/schválených studijních programů, případně jejich doplnění.

Jsou přitom použity údaje uvedené v příslušných studijních plánech SP, které jsou vytvořeny dle metodik stanovování studijní zátěže vyjádřené kredity (hodnotou ECTS).

Stanovení kreditové zátěže u ostatních programů CŽV

Kreditové ohodnocení se určuje dle vzorce, kdy **25 hodin studijní zátěže odpovídá 1 ECTS**.

Výpočet kreditové zátěže ECTS se skládá z několika kroků:

a) účast na výuce a samostudium

$$\text{ECTS} = \frac{\text{počet prezenčně vyučovaných hodin} + \text{počet hodin samostudia}}{25 \text{ (hodiny odpovídající hodnotě 1 ECTS)}}$$

b) další proměnné související s požadavky pro úspěšné absolvování programu CŽV

- Prezentace pro vystoupení: např. 1 ECTS (práce na prezentaci 25 hodin).
- Příprava na zakončení kurzu
 - neklasifikované 1 ECTS (příprava do 25 hod.), hodnocení splnil/nesplnil
 - klasifikované 2 ECTS (příprava více než 25 hod., počet kreditů odhadnutý podle hodin samostudia), hodnocení A-F, kterému může a nemusí předcházet hodnocení splnil/nesplnil.
- Zpracování práce i s přípravou dle náročnosti 2–4 MC.
- Zpracování jiného typu výstupu i s přípravou - např. fotografické portfolio, programovací kód, audiovizuální materiál (video, nahrávka) dle zadání atp.

Výsledná hodnota ECTS je součtem položek ze skupiny a) a skupiny b). Garant kurzu musí nastavit počty hodin tak, aby výsledná hodnota ECTS byla celé číslo, čímž se vyhne potřebě zaokrouhlování.

Doporučený minimální objem studijní zátěže programu CŽV na bázi MC je 1 ECTS, maximální objem je 60 ECTS.

Vydávání osvědčení o absolvování programu CŽV a získání mikrocertifikátu

Podle § 60 odst. 2 zákona o vysokých školách vydává vysoká škola účastníkům **osvědčení o absolvování programu CŽV**. Vzor osvědčení je jednotný a jeho vydávání koordinuje ICV. Podrobnější podmínky vydávání osvědčení upravuje Řád CŽV v článku 9, odst. 6 a 7.

Absolvent programu CŽV bez ohledu na typ programu CŽV obdrží osvědčení o absolvování programu CŽV.

Absolvent programu CŽV realizovaného na bázi MC, v případě, že před zahájením programu projevil zájem o mikrocertifikát, obdrží k běžnému osvědčení o absolvování programu CŽV záznam o získání MC, a to elektronickou cestou.

Mikrocertifikát je elektronický záznam, který obsahuje informace o svém držiteli (účastníku vzdělávání), o udělujícím subjektu a dále informace týkající se samotné vzdělávací aktivity (výsledky učení, objem práce, úroveň vzdělávací zkušenosti, typ hodnocení, forma účasti, zajištění kvality a další).

Prvky mikrocertifikátu podle Doporučení⁸ a jejich rozdělení

Příloha č. 1 Doporučení definuje následující **povinné** prvky:

- Totožnost účastníka vzdělávání (jméno a příjmení, datum narození)
- Název mikrocertifikátu
- Země/region vystavujícího subjektu
- Udělující subjekt
- Datum vydání
- Výsledky učení
- Pomyslný objem práce potřebný k dosažení výsledků učení (pokud možno v rámci evropského systému přenosu a akumulace kreditů)
- Úroveň (a případně cyklus) vzdělávací zkušenosti vedoucí k získání mikrocertifikátu (evropský rámec kvalifikací, kvalifikační rámce Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání), je-li to vhodné
- Typ hodnocení
- Forma účasti na vzdělávací aktivitě
- Typ zajištění kvality používaný pro mikrocertifikát

Příloha č. 1 Doporučení definuje následující **volitelné** prvky:

- Předpoklady potřebné k zápisu do vzdělávací aktivity
- Dohled a ověření totožnosti během hodnocení (bez dohledu a bez ověření totožnosti, pod dohledem bez ověření totožnosti, pod dohledem online nebo na místě s ověřením totožnosti)

⁸ [Doporučení Rady EU o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost](#) (návrh ze dne 10. 12. 2021, doporučení členskými státy dne 16. 6. 2022 (2023, 20. prosince)

- Dosažená známka
- Možnosti integrace/akumulace (samostatný, nezávislý certifikát/integrovaný, kumulativní ve vztahu k dalším mikrocertifikátům)
- Další informace

Povinné prvky mikrocertifikátu je potřeba zohlednit již při tvorbě programu CŽV na bázi mikrocertifikátu. Tvůrce programu CŽV tohoto typu musí tedy ještě před zahájením kurzu definovat výsledky učení, pomyslný objem práce potřebný k dosažení výsledků učení (pokud možno v rámci evropského systému přenosu a akumulace kreditů), úroveň (a případně cyklus) vzdělávací zkušenosti vedoucí k získání mikrocertifikátu (evropský rámec kvalifikací, kvalifikační rámce Evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání), a v neposlední řadě stanovit, jak bude absolvent programu CŽV hodnocen.

Závěr (shrnutí a využitelnost)

Zavedení využívání výsledků učení a hodnot ECTS pro jednotky učení malého rozsahu, jako je například program CŽV, umožní porovnání jejich hodnoty napříč různými vysokými školami a účastníkům zase využít získané znalosti a dovednosti ve své pracovní kariéře nebo v dalším vzdělávání. Tímto se splňuje požadavek na mikrocertifikáty na evropské nebo mezinárodní úrovni, zejména co se týče transparentnosti výsledků učení a validního hodnocení pomocí ECTS.

Výsledky učení a hodnoty ECTS slouží jako kritéria pro uznání mikrocertifikátů, je tedy potřeba již při přípravě profesního kurzu výsledky učení dobře popsat.

Bližší informace a kontakt:

Institut celoživotního vzdělávání

Rektorát

tel.: +420 576 035 414

e-mail: celozivotni@utb.cz

Seznam zkratk

CŽV – Celoživotní vzdělávání

ECTS – Evropský kreditní systém pro vysokoškolské vzdělávání (ECTS)

EQF – Evropský rámec kvalifikací

ICV – Institut celoživotního vzdělávání Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně

MC – mikrocertifikát/y

OECD – Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

SP – studijní program

UTB – Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Vysvětlivky

ⁱ Plné znění písm. b) programy CŽV pro získání odborné kvalifikace pedagogických pracovníků je:

b) programy CŽV pro získání odborné kvalifikace podle § 22 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a změně některých zákonů, a programy CŽV v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků podle vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému, ve znění pozdějších předpisů;

zde za účelem srozumitelnosti a přehlednosti zkráceno